

Zpráva o činnosti výboru ČOS za období leden 2006 do prosince 2009

Vážené kolegyně a kolegové,

výbor ČOS završil koncem roku 2009 svoje čtyřleté funkční období, začal pracovat v lednu 2006 ve složení: Pítrová – předseda, Vlková – vědecký sekretář, Rozsívál – místopředseda, ostatní členové: Lešták, Liehneová, Karhan, Knajflová, Mazal, Růžičková. Revizní komise byla tříčlenná: Řehák-předseda, Gollová, Pašta. Scházeli jsme se třikrát ročně na samostatných zasedáních, v meziobdobí jsme komunikovali hlavně prostřednictvím mailingu. Účast členů výboru na jednáních se pohybovala v rozmezí 81–100 %, neúčast byla vždy řádně omluvena. O všech jednáních existují zápisy, které jsou uloženy jednak v agendě ČOS na sekretariátu a jednak na sekretariátu ČLS. Výbor ČOS velmi úzce spolupracoval s výborem ČSKRCH, ČVRS, SPOL, ČGS a inicioval vznik České pedoofthalmologické a strabologické společnosti, která se transformovala v roce 2009 ze strabologické asociace na odbornou společnost. Některá stanoviska byla vypracována společně a postoupena jako společný materiál na orgány státní správy (MZd, VZP, ostatní ZP, SÚKL a jiné). Výbor ČOS též spolupracoval s experty, a to nejen z řad oftalmologů, kteří mu pomáhali při řešení složitějších problémů.

Jestliže se ve stručnosti ohlédnu za těmi čtyřmi roky naší práce, musím konstatovat, že jsme se opravdu nenudili a pracovali velmi intenzivně. Nejprve s velkou chutí a elánem, později (zejména v posledním roce) bylo nutno obhajovat naše stanoviska velmi razantně a to vyžadovalo mnoho času a psychických sil. Musím zcela otevřeně přiznat, že ne vždy jsme byli úspěšní, i když jsme se o to usilovně snažili. Ale bohužel hlavou zeď člověk neprorazí, ať dělá co může. Již v prvním roce (červen 2006) jsme dosáhli dohody s VZP o proplácení vysoce nákladné léčby pro pacienty s VPMD (Visudyneu), podmínkou pojišťovny však bylo soustředit tuto péči do specializovaných léčebných center, kde bude zárukou, že poskytnuté finanční prostředky budou adekvátně využity a o pacienty bude postaráno i v případě, že u nich nastanou komplikace související s touto léčbou. K původním 4 specializovaným centrům z roku 2006 přibýlo postupem času 5 dalších, takže začátkem roku 2009 bylo pro léčbu k dispozici celkem 9 center (FN Pízeň, VFN Praha, ÚVN Praha, FN Královské Vinohrady, FN Hradec Králové, nemocnice Ústí nad Labem, FN Brno-Bohunice, FN Olomouc a FN Ostrava). Postupně se rozšířilo léčebné spektrum o nové anti-VEGF přípravky (Macugen, Lucentis). Ostatní zdravotní pojišťovny pak po vzoru VZP začaly péči o pacienty s VPMD vybraným centrům proplácet na základě zvláštních dodatků. Zda je tento počet center dostačující a kolik dalších specializovaných pracovišť je nutno vytvořit, měl podle našich záměrů prověřit rok 2009. Na základě analýzy činnosti těchto center chtěli pak zástupci ČOS zahájit jednání s VZP a ostatními zdravotními pojišťovnami o ustavení dalších pracovišť. Místo toho však byla nucena centra pracovat v provizorním režimu, neboť do hry vstoupila nová kategorizace léků hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění (Visudyne, Macugen, Lucentis), která nebyla SÚKLEM v průběhu roku 2009 učiněna (stanovení výše úhrady a podmínek úhrady. Jen na základě toho, že již byla ustavena centra léčby, v nichž bylo velké množství rozléčených pacientů i čekatelů na zahájení léčby, jsme po opakovaných a velmi složitých i nepříjemných jednáních s VZP dospěli k dohodě o proplácení této péče v rámci zvláštního režimu, který samozřejmě není z našeho pohledu optimální, ale byla to jediná možnost, jak indikovaným pacientům tuto péči poskytnout. Léčebná centra dostala podle výkonnosti budget

peněz na anti-VEGF léčbu a s ním musela v průběhu roku hospodařit tak, aby objem přidělených peněz nepřekročila a současně musela aplikovat předem stanovené „nepodkročitelné“ množství dávek, podle předem daných kritérií. Léčba Visudyne (asi 10 % všech pacientů) probíhala bez omezení. Chtěla jsem touto cestou poděkovat všem lékařům léčebných center, kteří byli nuceni v těchto složitých podmínkách péči o pacienty s VPMD poskytovat. Při vstupních jednáních s VZP o úhradách léčby VPMD pro rok 2010 nám bylo přislíbeno, že systém budgetů pro jednotlivá centra zůstane zachován a celkový objem finančních prostředků na léčbu by se neměl výrazně měnit. Po všech zkušenostech z jednání s VZP jsem však realista (nebo spíše realistický pesimista) a teprve až dostaneme písemně od VZP konečné rozhodnutí, budou centra přesně vědět, kolik pacientů mohou léčit. (naš požadavek byl obdržet rozhodnutí o úhradách pro rok 2010 do vánoc 2009, což se bohužel nestalo). V dnešní době hospodářské krize a omezení finančních prostředků na zdravotní péči se budeme s pojišťovnami „handrkovat“ o každou korunu. Pro vaši informaci – objem přidělených finančních prostředků na úhradu léčby VPMD ze strany VZP se pohyboval kolem 100 milionů na rok.

V roce 2009 byl spuštěn klinický registr AMADEUS, který garantují odborné společnosti na Masarykově univerzitě v Brně a ČOS. Hlavním cílem tohoto registru je sbírat a analyzovat data o nákladné terapii pacientů s vlhkou formou VPMD, vyhodnotit hlavní ukazatele bezpečnosti a výsledků dané léčby VPMD či identifikovat silná a slabá místa v dané terapeutické oblasti jako podklad pro její další optimalizaci. Výsledky analýz budou sloužit jako podklad pro další jednání s pojišťovnami. Vznik registru byl podpořen grantem firmy Novartis.

Balíčkové ceny katarakt, které hýbou oftalmologickou veřejností již téměř rok, jsou stále aktuální a jak jsem uvedla v minulém roce, výbor ČOS nemohl ovlivnit výši úhrady operace kataraktů tak, aby byla akceptována všemi pojišťovnami ve všech regionech jejich poboček. Naše dosavadní připomínky nebyly pojišťovnami akceptovány. Jedním z východisek, na kterém se shodli při společném jednání v září 2009 výbor ČOS a zástupci ČSKRCH (prof. Kuchynka), je ustanovení expertní skupiny, která vypracuje doporučené postupy operace kataraktů pro Národní referenční centrum, které se z pověření Ministerstva zdravotnictví touto problematikou zabývá a bude s ním úzce spolupracovat. Úzká skupina zástupců obou společností vypracuje strategický plán, jakým způsobem udržet kataraktovou chirurgii na odpovídající odborné úrovni při adekvátním finančním ohodnocení a bude nápomocna při jeho prosazování při všech jednáních s pojišťovnami, event. dalšími státními institucemi včetně toho, že bude lobovat u vybraných poslanců a senátorů za přijetí standardů jako zákonné normy pro poskytování zdravotní péče. Vzhledem k tomu, že v současné době není politická vůle k jakýmkoliv změnám (včetně zavedení standardů zdravotní péče), je toto lobování nanejvýš žádoucí a důležité.

Již za doby předsednictví prof. Rozsívála výbor ČOS ve spolupráci s výborem ČVRS navrhoval zřídit centra vysoce specializované péče o nemocné s akutní vitreoretinální problematikou v ČR a stávající výbor v této činnosti za spolupráce s výborem ČVRS pokračoval. Koncem roku 2009 MZD vyjádřilo souhlas a požehnání vzniku těchto center a své rozhodnutí by mělo potvrdit ve Věstníku, který by měl vyjít v nejbližší době. V něm bude MZD informovat odbornou veřejnost o personálních, materiálně technických a organizačních kritériích, která musí splňovat ZZ zajišťujících vysoce

specializovanou péči o nemocné s akutní vitreoretinální problematikou, kteří vyžadují chirurgickou léčbu. Tato centra budou mít hrazenou tuto péči nad rámec svého paušálu. Bude vypsáno výběrové řízení na ustavení center, do kterého se pracoviště budou moci přihlásit. Pro vaši informaci, od podání naší poslední žádosti, kterou jsem na MZd poslala, uplynuly právě dva roky a v této instituci se zatím vystřídali tři ministři zdravotnictví. Pracovištím, která dosud provádějí vitreoretinální operace a nevznikne na nich specializované vitreoretinální centrum pro akutní péči, budou chirurgické výkony propláceny podle stávajících pravidel.

De facto v předešlé realizace výše uvedené koncepce vzniku vitreoretinálních center zasáhl jako blesk z čistého nebe návrh novely zákona 134/1998 Sb. kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami (platný od 1. 1. 2010), kterou jsme obdrželi 15. listopadu 2009 v rámci vnitřního připomínkového řízení k posouzení. Zjistili jsme, že v návrhu novely je výrazné snížení bodové hodnoty u 4 vitreoretinálních kódů: kód 75 359 (odstranění epiretinálních membrán) navrženo snížení z 7113 na 773 bodů, výkon 75 321 (vynětí cizího tělesa z bulbu zadní cestou) navrženo snížení z 1508 na 1038 bodů a rovněž u výkonu 75 323 (penetrující a perforující poranění oka) navrženo snížení z 5468 na 3380 bodů. Rovněž u výkonu 75 155 (foto fundu) navrženo snížení ze 155 bodů na 84 bodů, ačkoliv technika k provádění fotodokumentace je složitější a dražší. Výbor ČOS zásadně nesouhlasil s touto změnou, kterou MZd provedlo bez našeho vědomí, a požadoval ponechání bodové hodnoty u všech výše jmenovaných výkonů na stávající bodové úrovni. Toto stanovisko bylo velmi razantně prosazováno při jednání na MZd a písemně naformulováno a rozesláno na příslušné instituce. Dne 24. listopadu jsem dostala zprávu z ministerstva zdravotnictví, že bylo našim požadavkům vyhověno a ke snížení bodové hodnoty u výše jmenovaných kódů nedojde. Výbor ČVRS v čele s prim. Erenestem již několik let pracuje na vytvoření nového kódového systému pro vitreoretinální chirurgii, který by významně zlepšil finanční ohodnocení vitreoretinálních chirurgických výkonů. Vzhledem k tomu, že v současné době není politická vůle k vytvoření nového sazebníku, bude nutné za prozazení tohoto nového kódového systému ještě hodně a tvrdě lobovat.

Výbor ČOS aktivně napomohl k realizaci dlouholetého návrhu strabologické asociace a ve spolupráci s ní a Českou lékařskou komorou prosadil zavedení funkční licence F 020. Cílem bylo zlepšit péči o dětské pacienty. Nositelé této licence mohou uzavřít smlouvu se ZP na provádění kódů 75 171 a 75 173. I přes negativní názory některých oftalmologů se tento systém implantoval do naší praxe. Chtěla jsem touto cestou poděkovat prof. Autratovi, dr. Dostálkovi a dr. Šajnarové za jejich aktivní účast při udělení licencí. Výbor rovněž při jednáních se zdravotními pojišťovnami dosáhl toho, že byla stanovena výše úhrady léčby radioaktivními plombami u nitroočních nádorů z prostředků veřejného zdravotního pojištění. V roce 2008 byl firmou Zentiva vyřazen z výroby Diluran, což vyvolalo velké zděšení v řadách naší odborné veřejnosti, neboť za tento lék není na našem trhu žádná dostupná náhrada. Ve spolupráci s Českou glaukomovou společností bylo nakonec dosaženo toho, že firma výrobu Diluranu obnovila a na trh vrátila.

V oblasti vzdělávání mladých oftalmologů je jediným partnerem ministerstva zdravotnictví, které systém vzdělávání navrhuje a organizuje, akreditační komise z oftalmologie (byla jmenována MZd), která je však pouhým poradním orgánem. Předsedou je prof. Rozsíval a místopředsedou dr. Lešták. Někteří členové výboru jsou sice členy akreditační komise, ale pouze z titulu funkce přednostů klinik, nikoliv z titulu člena výboru ČOS. Výbor ČOS se podílel pouze na přípravě odborné náplně vzdělávání. Stávající model vzdělávání, který byl u nás přijat, nemá obdobu v žádné

zemí EU, kde je požadována harmonizaci vzdělávání tak, aby pacienti měli šanci na přibližně stejnou péči v celé EU. Na tuto skutečnost bylo ministerstvo akreditační komisí opakovaně upozorňováno, leč marně. Pro budoucí období je v této oblasti nutno důrazně prosazovat změnu.

ČOS se zapojila do evropských oftalmologických struktur, máme svého zástupce EBO (Evropská rada pro oftalmologii) a UEMS i ve výboru Evropské oftalmologické společnosti (SOE). Letos v červnu proběhlo velmi prestižní zasedání výborů UEMS a EBO v Praze, které bylo účastníky velmi kladně hodnoceno. ČOS přispěla na tuto akci částkou 3000 euro. Každé dva roky je pořádáno bilaterální sympozium se Slovenskou oftalmologickou společností. Z rozhodnutí výboru Evropské oftalmologické společnosti jsou každé dva roky vybíráni z řad doktorandů nejlepší kandidáti, kteří dostávají příležitost se prezentovat na Evropském oftalmologickém kongresu jako tzv. „SOE lecture“, což je spojeno s finančním příspěvkem a diplomem. Výbor ČOS rovněž rozhodl o finanční podpoře účasti osmi mladých oftalmologů na kongresu SOE 2007 tím, že za jejich aktivní účast zaplatil za každého registrační poplatek v úhrnné výši 1500 EUR. Zástupce výboru se pravidelně účastní zkoušek z oftalmologie v rámci EBO v Paříži, kde úspěšně oftalmologové získávají diplom, který jim otvírá lepší pracovní příležitost v některých zemích EU.

Vážení kolegové, když výbor ČOS začal svoji činnost před čtyřmi roky, měla naše společnost celkem 1059 členů, k dnešnímu dni je počet 1061, počet zrušených členů a nově přijatých je tak vyrovnaný. Výbor ČOS podpořil vloni svým rozhodnutím vstup mladých oftalmologů do naší společnosti tím, že mají první rok členství v ČOS zadarmo a rovněž pro lékaře před atestací byly sníženy registrační poplatky na celostátní sjezd a na kurzy, které jsou součástí tohoto sjezdu. Vyhověl tak požadavku mladých oftalmologů, aby ČOS více finančně podporovala mladé lékaře v předatestační přípravě a bude na novém výboru, aby tuto podporu případně rozšířil. Výbor ČOS inicioval vytvoření vlastního loga naší odborné společnosti, které je zaregistrováno na Úřadu průmyslového vlastnictví v registru ochranných známek. Byly revitalizovány naše webové stránky včetně zavedení neveřejné části, kam mají přístup pouze členové ČOS. Od letošního roku má náš časopis Česká a slovenská oftalmologie nejen nový formát, ale i novou redakční radu v čele s prof. Vlkovou. Zlepšila se inzertní podpora našeho časopisu tak, že je výrazně ziskový. K diskusi a následnému přijetí je pro členskou základnu připraven návrh stanov ČOS, které výbor vypracoval. Během svého funkčního období výbor ČOS navrhl řadu ocenění pro domácí i zahraniční členy ČOS, kteří se významně podíleli na rozvoji naší odborné společnosti i oboru jako takového. Čestná medaile ČLS JEP (Purkyňova medaile) byla udělena: prof. Boguszakové, prof. Karlovi, prof. Krausovi in memoriam, prof. Svěrákovi in memoriam, prof. Lomíčkové a prof. Gregorovi (VB). Čestné členství ČLS JEP bylo uděleno doc. Otradovcovi. Čestné členství ČOS získali: prof. Brůnová, prof. Řehůřek, prof. Kuchynka, dr. Knajflová, prof. Černák (SR), prof. Gerinec (SR) a prof. Izák (SR).

Vážení kolegové, ne vždy se nám podařilo při jednáních se státními orgány prosadit náš záměr a museli jsme přistoupit na určité kompromisy a nebo se smířit s tím, že jsou naše návrhy pro ně nepřijatelné, ba dokonce jsou s arogancí moci odmítány. Škoda, že jsem si nedělala statistiku, na kolik jednání jsme šli zbytečně a kolik našich oficiálních dopisů bylo zcela ignorováno. To mohlo u mnohých z vás dělat dojem, že se dostatečně nesnažíme, nedokážeme sehnat dostatek finančních prostředků na úhradu výsoce nákladné léčby (jakou je léčba VPMD), nebo naopak se snažíme soustředit nákladnou péči jen do určitých center. Bohužel v dnešní době hospodářské krize a politické nestability, kdy nepadne žádné konkrétní a zásadní rozhodnutí ohledně di-

ferencovaných úhrad za poskytnutou zdravotní péči a všichni pacienti mají dostat stejně kvalitní péči, na kterou má stát stále méně peněz, nemáme jinou možnost než „urvat alespoň něco“. I mladí oftalmologové žehrají na to, že by pro ně měl výbor ČOS dělat více a mají do jisté míry pravdu. Něco jsme udělali, ale rezerva tady ještě je a bude na novém výboru, jak si s tím poradí.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem členům výboru i revizní komise za jejich práci, která nebyla jednoduchá, ale chci vás všechny ujistit, že jsme se snažili. Moje poděkování patří i zástupcům spolupracujících společností ČVRS,

ČSKRCH, SPOL, ČGS, dr. Dohnalové za mladé oftalmology a České pedooftalmologické a strabologické společnosti. Jmenovitě chci poděkovat prim. Brožkovi a prim. Ernestovi za spoluúčast při jednáních s orgány státní správy.

Zprávu předkládá jménem výboru ČOS

*doc. MUDr. Šárka Pitrová, CSc., FEBO
předseda ČOS JEP*

**Od 1. ledna 2010 začal fungovat nový výbor ČOS
ve složení:**

**Pitrová – předseda,
Vlková – vědecký sekretář,
Karhan – místopředseda**

členové:

Lešták, Knajflová, Ernest, Mazal, Rozsival, Zabanová

revizní komise:

Řehák – předseda, Gollová, Šrůtek

OSOBNÍ ZPRÁVY

Životní jubileum pana profesora MUDr. Jana Kolína, DrSc.

Pana profesora MUDr. Kolína, DrSc., jsem poznal před 35 lety, kdy jsem nastoupil na Oční kliniku FN Královské Vinohrady v Praze. V té době byl již docentem a pro mě zkušeným oftalmologem, od kterého jsem se mnohé naučil. Pan profesor patří mezi naše nejvýznamnější oftalmology, ve své aktivní době byl velmi zručným chirurgem a nebál se zavedení nových metod. V té době to byla především fluorescenční angiografie, používání laserů a mikroskopu v oční medicíně. Díky jemu byla Oční klinika Vinohradské nemocnice špičkově vybavena a připravena na velké změny, které v oftalmologii v té době probíhaly – zavedení mikrochirurgie s implantací nitroočních čoček a vitrektomie. V roce 1978 se pan profe-

sor stal přednostou kliniky a mým šéfem, a to až do roku 1991, kdy mně kliniku předal jako svému nástupci. I v současné době je profesor Kolín nadále mým spolupracovníkem. Aktivně se podílí na pedagogické činnosti, především je trpělivým a přísným examinátorem mediků. Vždy se těším, když potom přijde za mnou do pracovny na kávu, popovídáme si o všem možném a přitom mě vždy příjemně překvapí svým elánem a optimismem.

Pane profesore, děkuji Vám za dlouholetou pomoc a spolupráci, přeji Vám zdraví a elán s optimismem i do dalších let.

*Prof. MUDr. Pavel Kuchynka, CSc.
Přednosta Oční kliniky FN Královské Vinohrady*